HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

27 aprilie 2023 *

„Trimitere preliminară – Proprietate intelectuală – Directiva 2004/48/CE – Măsurile, procedurile și mijloacele de reparație necesare pentru a asigura respectarea drepturilor de proprietate intelectuală – Dreptul la informare – Calitate procesuală activă – Necesitatea de a dovedi în prealabil existența unui drept de proprietate intelectuală”

În cauza C-628/21,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Sąd Okręgowy w Warszawie (Tribunalul Regional din Varșovia, Polonia), prin decizia din 21 iulie 2021, primită de Curte la 11 octombrie 2021, în procedura

TB

cu participarea:

Castorama Polska sp. z o.o.,

„Knor” sp. z o.o.,

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din domnul E. Regan, președinte de cameră, și domnii D. Gratsias, M. Ilešič (raportor), I. Jarukaitis și Z. Csehi, judecători,

avocat general: domnul A. Rantos,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru Castorama Polska sp. z o.o., de M. Markiewicz, M. Mioduszewski și Z. Ochońska, radcowie prawni;

– pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;

– pentru guvernul austriac, de A. Posch și G. Kunnert, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: polona.

– pentru Comisia Europeană, de S. L. Kalėda și U. Małecka, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 17 noiembrie 2022,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 8 alineatul (1) din Directiva 2004/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală (JO 2004, L 157, p. 45, rectificare în JO 2004, L 195, p. 16, Ediție specială, 17/vol. 2, p. 56).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unei proceduri inițiate de TB și având ca obiect obligarea Castorama Polska sp. z o.o., societate cu sediul în Varșovia (Polonia), și a „Knor” sp. z o.o., societate cu sediul în Gliwice (Polonia), să furnizeze informații referitoare la originea și la rețelele de distribuție a mărfurilor sau a serviciilor ce ar aduce atingere unui drept de proprietate intelectuală al cărei titulară afirmă că este TB.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 2004/48

3 Potrivit considerentelor (10), (13), (17) și (19) ale Directivei 2004/48:

„(10) Obiectivul prezentei directive constă în apropierea acestor legislații pentru a asigura un nivel de protecție ridicat, echivalent și omogen, al proprietății intelectuale în cadrul pieței interne.

[…]

(13) Este necesar să se determine domeniul de aplicare al prezentei directive cât mai extins posibil pentru a include toate drepturile de proprietate intelectuală reglementate prin dispozițiile comunitare în materie și/sau de legislația internă a statului membru respectiv. Cu toate acestea, această cerință nu se opune posibilității, pentru statele membre care doresc acest lucru, de a extinde, pentru nevoi interne, dispozițiile prezentei directive la acte de concurență neloială, inclusiv copiile parazite, sau de activități similare.

[…]

(17) Măsurile, procedurile și mijloacele de reparație prevăzute prin prezenta directivă ar trebui să fie stabilite în fiecare caz astfel încât să țină seama în mod corespunzător de caracteristicile specifice ale acestui caz, în special de caracteristicile specifice fiecărui drept de proprietate intelectuală și, atunci când este cazul, de caracterul intenționat sau neintenționat al infracțiunii săvârșite.

[…]

(19) Întrucât dreptul de autor există încă de la crearea unei opere și nu necesită o înregistrare formală, este util să se reia norma enunțată la articolul 15 din Convenția de la Berna [pentru protecția operelor literare și artistice, semnată la Berna la 9 septembrie 1886 (Actul de la Paris din 24 iulie 1971), în versiunea care rezultă din modificarea din 28 septembrie 1979,] care stabilește prezumția conform căreia autorul unei opere literare sau artistice este considerat ca atare atunci când numele său este indicat pe operă. O prezumție de același fel ar trebui să se aplice deținătorilor de drepturi conexe de vreme ce adesea titularul unui drept conex, de exemplu un producător de fonograme, este acela care va încerca să apere drepturile și să lupte împotriva actelor de piraterie."

4 Articolul 1 din această directivă, intitulat „Obiect", prevede:

„Prezenta directivă privește măsurile, procedurile și mijloacele de reparație necesare pentru a asigura respectarea drepturilor de proprietate intelectuală. În înțelesul prezentei directive, expresia «drepturi de proprietate intelectuală» include drepturile de proprietate industrială."

5 În capitolul II din directiva menționată, intitulat „Măsuri, proceduri și mijloace de reparație", articolul 3 din aceasta, intitulat „Obligație generală", prevede la alineatele (1) și (2):

„(1) Statele membre prevăd măsuri, proceduri și mijloace de reparație necesare pentru a asigura respectarea drepturilor de proprietate intelectuală care intră sub incidența prezentei directive. Aceste măsuri, proceduri și mijloace de reparație trebuie să fie corecte și echitabile, nu trebuie să fie complicate în mod inutil sau costisitoare, ori să presupună termene nerezonabile sau să atragă întârzieri nejustificate.

(2) Măsurile, procedurile și mijloacele de reparație trebuie să fie de asemenea eficiente, proporționale și disuasive și să fie aplicate astfel încât să se evite crearea unor obstacole în calea comerțului legal și să se ofere protecție împotriva folosirii lor abuzive."

6 Articolul 4 din aceeași directivă, intitulat „Persoane îndreptățite să solicite aplicarea unor măsuri, proceduri și mijloace de reparație", prevede:

„Statele membre recunosc ca fiind îndreptățite să solicite aplicarea măsurilor, procedurilor și mijloacelor de reparație menționate în prezentul capitol următoarele persoane:

a) titularii drepturilor de proprietate intelectuală, în conformitate cu dispozițiile legislației aplicabile,

b) toate celelalte persoane autorizate să utilizeze aceste drepturi, în special licențiații, în măsura în care legislația aplicabilă permite acest lucru și în conformitate cu aceasta,

c) organismele de gestionare colectivă a drepturilor de proprietate intelectuală recunoscute prin lege ca având calitatea de a-i reprezenta pe titularii drepturilor de proprietate intelectuală, în măsura în care dispozițiile legislației aplicabile permit acest lucru și în conformitate cu acestea,

d) organismele de protecție profesională recunoscute prin lege ca având calitatea de a-i reprezenta pe titularii drepturilor de proprietate intelectuală, în măsura în care dispozițiile legislației aplicabile permit acest lucru și în conformitate cu acestea."

7 Articolul 6 din Directiva 2004/48, intitulat „Dovezi”, prevede la alineatul (1):

„Statele membre se asigură ca, la cererea unei părți care a prezentat dovezi accesibile în mod rezonabil, suficiente în sprijinul pretențiilor sale și a precizat dovezile pe care se întemeiază pretențiile sale care se află sub controlul părții adverse, autoritățile judecătorești competente să poată ordona ca aceste dovezi să fie prezentate de partea adversă, sub rezerva asigurării protecției informațiilor confidențiale. În sensul prezentului alineat, statele membre pot să prevadă că un eșantion rezonabil al unui număr mare de copii ale unei opere sau ale oricărui alt obiect protejat să fie considerat de către autoritățile judecătorești competente ca reprezentând dovezi suficiente.”

8 Articolul 7 din această directivă, intitulat „Măsuri de conservare a dovezilor”, prevede la alineatul (1):

„Înainte chiar de introducerea unei acțiuni pe fond, statele membre se asigură că autoritățile judecătorești competente pot, la cererea unei părți care a prezentat dovezi în mod rezonabil accesibile și suficiente în sprijinul pretențiilor sale privind încălcarea drepturilor sale de proprietate intelectuală sau iminența unei astfel de încălcări, să ordone măsuri provizorii rapide și eficiente pentru a conserva dovezile pertinente referitoare la încălcarea menționată, sub rezerva asigurării protecției informațiilor confidențiale. Astfel de măsuri pot să includă descrierea detaliată cu sau fără prelevare de eșantioane sau sechestrul fizic al mărfurilor în litigiu și, în cazurile corespunzătoare, a materialelor și instrumentelor utilizate pentru a produce și/sau distribui aceste mărfuri, precum și documentele care se referă la ele. Aceste măsuri sunt luate, dacă este cazul, fără audierea celeilalte părți, în special atunci când orice întârziere este susceptibilă să provoace o vătămare ireparabilă titularului dreptului sau atunci când există riscul, care poate fi demonstrat, de distrugere a dovezilor.

În cazurile în care măsurile de conservare a dovezilor sunt adoptate fără audierea celeilalte părți, părților afectate li se aduce imediat la cunoștință acest lucru, cel târziu îndată după executarea măsurilor. O revizuire, inclusiv dreptul de a fi audiat, are loc la cererea părților afectate pentru a se decide, în termen rezonabil după notificarea măsurilor, dacă acestea sunt modificate, abrogate sau confirmate.”

9 Articolul 8 din directiva menționată, intitulat „Dreptul la informare”, prevede la alineatul (1):

„Statele membre asigură ca, în cadrul unei acțiuni referitoare la încălcarea unui drept de proprietate intelectuală și ca răspuns la o cerere justificată și rezonabilă a reclamantului, autoritățile judecătorești competente să poată ordona ca informațiile privind originea și rețelele de distribuție a mărfurilor sau a serviciilor care aduc [atingere] unui drept de proprietate intelectuală să fie furnizate de contravenient și/sau de orice altă persoană care:

(a) a fost găsită în posesia mărfurilor contrafăcute la scară comercială;

(b) a fost găsită în timp ce utiliza servicii contrafăcute la scară comercială;

(c) a fost găsită în timp ce furniza, la scară comercială, servicii utilizate în activități de contrafacere

sau

(d) a fost semnalată, de către persoana menționată la litera (a), (b) sau (c), ca intervenind în producerea, fabricarea sau distribuirea mărfurilor sau în furnizarea serviciilor.”

10 Articolul 9 din aceeași directivă, intitulat „Măsuri provizorii și asigurătorii”, prevede la alineatele (1)-(3):

„(1) Statele membre [se] asigură ca autoritățile judecătorești competente să poată, la cererea reclamantului:

(a) să pronunțe împotriva presupusului contravenient o ordonanță de urgență cu scopul de a preveni orice încălcare iminentă a unui drept de proprietate intelectuală, de a interzice, cu titlu provizoriu și sub rezerva, dacă este cazul, plății unei daune cominatorii atunci când legislația internă prevede acest lucru, ca prezumatele încălcări ale acestui drept să continue, sau de a subordona continuarea lor constituirii unor garanții destinate să asigure despăgubirea titularului dreptului; o ordonanță de urgență poate fi de asemenea pronunțată, în aceleași condiții, împotriva unui intermediar ale cărui servicii sunt utilizate de către un terț pentru a încălca un drept de proprietate intelectuală; ordinele judecătorești împotriva intermediarilor ale căror servicii sunt utilizate de către un terț pentru a aduce atingere unui drept de autor sau unui drept conex sunt reglementate prin Directiva 2001/29/CE [a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională (JO 2001, L 167, p. 10, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 230)];

(b) să ordone sechestrarea sau predarea mărfurilor suspectate de a încălca un drept de proprietate intelectuală, pentru a împiedica introducerea sau circulația lor în circuitele comerciale.

(2) În cazul unei încălcări la scară comercială, statele membre asigură ca autoritățile judecătorești competente să poată ordona, dacă partea vătămată face dovada unor împrejurări susceptibile să pună în pericol recuperarea daunelor-interese, sechestrul asigurător al bunurilor mobile și imobile ale presupusului contravenient, inclusiv blocarea conturilor sale bancare și a altor bunuri. În acest scop, autoritățile competente pot să ordone comunicarea unor documente bancare, financiare sau comerciale sau accesul corespunzător la informațiile pertinente.

(3) Autoritățile judecătorești sunt autorizate, cu privire la măsurile menționate la alineatele (1) și (2), să solicite reclamantului să prezinte orice dovadă disponibilă în mod rezonabil, pentru a dobândi cu suficientă certitudine convingerea că acesta este titularul dreptului și că dreptul acestuia a fost încălcat sau că această încălcare este iminentă.”

Dreptul polonez

11 Articolul 479^{89} din ustawa – Kodeks postępowania cywilnego (Legea privind Codul de procedură civilă) din 17 noiembrie 1964 (Dz. U. 1964, nr. 43, poziția 296), în versiunea aplicabilă litigiului principal (Dz. U. din 2020, poziția 1575) (denumit în continuare „Codul de procedură civilă”), prevede la alineatele 1 și 2:

„1. Dispozițiile prezentei secțiuni se aplică cauzelor referitoare la protecția dreptului de autor și a drepturilor conexe, la protecția drepturilor de proprietate industrială și la protecția celorlalte drepturi privind bunurile necorporale (cauzele de proprietate intelectuală).

2. Sunt de asemenea considerate cauze de proprietate intelectuală în sensul prezentei secțiuni cauzele referitoare la:

1) prevenirea concurenței neloiale și combaterea acesteia;

[…]”

12 Articolul 479[112] din Codul de procedură civilă are următorul cuprins:

„Dispozițiile privind debitorul obligației de informare se aplică oricărei persoane, inclusiv pârâtului, care deține informațiile menționate la articolul 479[113] sau care are acces la acestea.”

13 Potrivit articolului 479[113] alineatele 1 și 2 din Codul de procedură civilă:

„1. La cererea titularului dreptului, dacă acesta demonstrează în mod plauzibil existența unor împrejurări ce caracterizează o încălcare a unui drept de proprietate intelectuală, instanța poate, înainte de inițierea unei proceduri referitoare la această încălcare a dreptului de proprietate intelectuală sau în cursul unei asemenea proceduri până la încheierea ședinței în primă instanță, să solicite contravenientului să furnizeze informații privind originea și rețelele de distribuție a mărfurilor sau a serviciilor, atunci când acest lucru este necesar pentru nevoile acțiunii titularului.

2. În cazul în care cererea de informații a instanței este anterioară procedurii referitoare la încălcarea dreptului de proprietate intelectuală, această procedură trebuie inițiată în termen de cel mult o lună de la data executării ordonanței privind cererea de informații.”

14 Articolul 1 din ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe) din 4 februarie 1994 (Dz. U. 1994, nr. 24, poziția 83), în versiunea aplicabilă litigiului principal (Dz. U. din 2021, poziția 1062), prevede:

„1. Obiectul dreptului de autor îl constituie orice manifestare a unei activități creatoare cu caracter individual, dovedită sub orice formă, indiferent de valoarea sa, de destinația și de modul de exprimare (operă).

2. Dreptul de autor are ca obiect în special operele:

[…]

2) plastice;

2[1]. Numai modul de exprimare poate fi protejat; descoperirile, ideile, procedurile, metodele și principiile de funcționare și conceptele matematice nu sunt protejate.

[…]

4. Protecția este acordată creatorului independent de orice formalitate.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

15 TB este o persoană fizică care comercializează în magazinele sale online articole decorative. În cadrul activității sale, aceasta vinde reproducerile imaginilor A, B și C, realizate mecanic prin mijloace proprii. Fiecare dintre aceste imagini prezintă o grafică simplă, constituită dintr-un număr restrâns de culori, figuri geometrice și fraze scurte. În această privință, imaginile A, B și C conțin următoarele enunțuri: „Mój dom moje zasady” („Acasă la mine, eu stabilesc regulile”), „Nie ma ludzi idealnych a jednak jestem” („Nu există oameni perfecți, dar totuși eu sunt unul dintre ei”) și „W naszym domu rano słychać tupot małych stopek. Zawsze pachnie pysznym ciastem. Mamy dużo obowiązków, mnóstwo zabawy i miłości” („Acasă la noi, dimineața, se aude sunetul unor picioruțe. Se simte întotdeauna un miros de prăjitură delicioasă. Avem multe obligații, plăcere și iubire”). TB se prezintă ca fiind creatoarea acestor imagini, care, în opinia sa, ar constitui „opere”, în sensul legislației privind dreptul de autor.

16 Reproducerile imaginilor menționate sunt comercializate de Castorama Polska și de Knor (denumite în continuare „reproducerile în discuție în litigiul principal”). Copii exacte ale imaginilor A și B sunt vândute în magazinele online și în magazinele Castorama Polska și sunt furnizate de Knor. Castorama Polska vinde de asemenea imagini furnizate de Knor, care cuprind un text identic cu cel care figurează în imaginea C, dar care prezintă anumite diferențe legate de grafică și de font în raport cu aceasta. Nici reproducerile în discuție în litigiul principal, nici imaginile care fac ele însele obiectul acestuia nu menționează autorul sau originea produsului în cauză. În plus, TB nu și-a dat consimțământul pentru reproducerile respective și nici pentru vânzarea acestora din urmă de Castorama Polska și de Knor.

17 La 13 octombrie 2020, TB a pus în întârziere Castorama Polska pentru încetarea încălcării drepturilor patrimoniale și morale de autor asupra „operelor” create de ea.

18 La 15 decembrie 2020, TB a sesizat instanța de trimitere, în temeiul articolului 479[113] din Codul de procedură civilă, cu o cerere prin care solicita obligarea Castorama Polska și a Knor să furnizeze informații referitoare la reproducerile în discuție în litigiul principal, în special în ceea ce privește rețelele de distribuție și cantitatea mărfurilor primite sau comandate de acestea, precum și lista completă a furnizorilor lor, data punerii în vânzare a acestor mărfuri în magazin și în magazinul online al Castorama Polska, precum și cantitatea și prețul vânzării mărfurilor menționate, împărțit în vânzări în magazin și vânzări online.

19 TB a arătat că era titulara unor drepturi de autor patrimoniale și morale asupra imaginilor care făceau obiectul reproducerilor în discuție în litigiul principal și că informațiile respective erau necesare pentru a introduce o acțiune pentru încălcarea acestor drepturi de autor și, în subsidiar, o acțiune în despăgubire pentru concurență neloială.

20 Castorama Polska solicită în fața instanței de trimitere respingerea acestei cereri de informații și, în subsidiar, o pronunțare în cea mai restrânsă măsură posibilă, susținând că aceasta din urmă ar trebui să fie strict limitată la „opere”, în sensul legislației privind dreptul de autor, punând sub semnul întrebării însăși posibilitatea ca reproducerile în discuție în litigiul principal să poată fi calificate drept „opere”, în sensul acestei legislații. Ea solicită de asemenea protecția secretului comercial și susține că TB nu a dovedit că deține drepturi de autor patrimoniale asupra acestor reproduceri. Potrivit Castorama Polska, operele de creație intelectuală vizate de cererea formulată de TB nu sunt originale, întrucât aceasta din urmă nu demonstrează că este îndeplinită condiția privind caracterul lor nou. Admiterea acestei cereri ar însemna astfel să se acorde protecția dreptului de autor unor „idei” și unor „concepte”, întrucât imaginile care fac obiectul

reproducerilor menționate s-ar înscrie în tendința actuală a modei „desenelor motivaționale simplificate”, însoțite de „enunțuri banale”. Castorama Polska consideră, în plus, că toate elementele grafice ale acestor imagini sunt banale și repetitive și că nu prezintă în niciun fel vreo originalitate, nici în ceea ce privește compoziția, culorile și fontul utilizat, față de celelalte imagini disponibile pe piață.

21 Din cererea de decizie preliminară reiese că dovezile prezentate de TB constau numai, pe de o parte, în pagini imprimate ale site-ului său internet care prezintă articole spre vânzare în magazinele sale online, precum și în facturi emise începând cu anul 2014 și, pe de altă parte, în pagini imprimate ale site-urilor internet ale Castorama Polska și în facturi referitoare la vânzarea de imagini în magazinul online al acesteia din urmă.

22 În vederea examinării cererii formulate de TB în cadrul litigiului principal, instanța de trimitere ridică problema interpretării care trebuie dată articolului 8 alineatul (1) din Directiva 2004/48, în special a aspectului dacă, în cadrul unei proceduri privind o cerere de informații inițiată în temeiul acestei dispoziții, faptul că persoana interesată este titulara drepturilor de proprietate intelectuală invocate în susținerea cererii sale trebuie dovedit pe deplin sau pur și simplu „prezentat ca fiind plauzibil” de aceasta.

23 În aceste condiții, Sąd Okręgowy w Warszawie (Tribunalul Regional din Varșovia, Polonia) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 8 alineatul (1) coroborat cu articolul 4 alineatul (1) din Directiva [2004/48] trebuie interpretat în sensul că privește o măsură de protecție a drepturilor de proprietate intelectuală de care o persoană îndreptățită poate beneficia numai în cazul în care se dovedește, în procedura respectivă sau în altă procedură, că este titularul dreptului de proprietate intelectuală?

În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare:

2) Articolul 8 alineatul (1) coroborat cu articolul 4 alineatul (1) din Directiva [2004/48] trebuie interpretat în sensul că este suficient să se arate că este plauzibil că măsura privește un drept de proprietate intelectuală existent, fără a fi nevoie să se dovedească această împrejurare, în special într-o situație în care o cerere de informații privind originea și rețelele de distribuție a mărfurilor sau a serviciilor este precedată de acțiuni în despăgubire pentru încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală?”

Cu privire la admisibilitatea cererii de decizie preliminară

24 Guvernul austriac contestă admisibilitatea cererii de decizie preliminară pentru motivul că interpretarea articolului 8 din Directiva 2004/48 nu ar fi necesară pentru soluționarea litigiului principal.

25 Potrivit jurisprudenței constante a Curții, procedura instituită la articolul 267 TFUE este un instrument de cooperare între Curte și instanțele naționale cu ajutorul căruia Curtea le furnizează acestora din urmă elementele de interpretare a dreptului Uniunii care le sunt necesare pentru soluționarea litigiului asupra căruia urmează să se pronunțe (Hotărârea din 20 iunie 2013,

Impacto Azul, C-186/12, EU:C:2013:412, punctul 26 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 1 august 2022, Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, C-184/20, EU:C:2022:601, punctul 47 și jurisprudența citată).

26 Trebuie amintit în această privință că, în cadrul acestei proceduri, numai instanța națională sesizată cu soluționarea litigiului principal și care trebuie să își asume răspunderea pentru hotărârea judecătorească ce urmează a fi pronunțată are competența să aprecieze, luând în considerare particularitățile fiecărei cauze, atât necesitatea unei decizii preliminare pentru a fi în măsură să pronunțe propria hotărâre, cât și pertinența întrebărilor pe care le adresează Curții. În consecință, în cazul în care întrebările adresate privesc interpretarea dreptului Uniunii, Curtea este, în principiu, obligată să se pronunțe. Rezultă că întrebările privind dreptul Uniunii beneficiază de o prezumție de pertinență. Respingerea de către Curte a unei cereri formulate de o instanță națională este astfel posibilă numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal sau atunci când problema este de natură ipotetică sau Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate (Hotărârea din 3 iunie 2021, BalevBio, C-76/20, EU:C:2021:441, punctul 46 și jurisprudența citată).

27 Rezultă de asemenea dintr-o jurisprudență constantă că necesitatea de a ajunge la o interpretare a dreptului Uniunii care să îi fie utilă instanței naționale impune definirea de către aceasta din urmă a cadrului factual și normativ în care se încadrează întrebările adresate sau cel puțin explicarea ipotezelor de fapt pe care se întemeiază aceste întrebări. Decizia de trimitere trebuie să indice motivele exacte care au determinat instanța națională să ridice problema interpretării dreptului Uniunii și să considere necesar să adreseze Curții o întrebare preliminară (Hotărârea din 1 august 2022, Roma Multiservizi și Rekeep, C-332/20, EU:C:2022:610, punctul 43, precum și jurisprudența citată).

28 În speță, instanța de trimitere expune în mod suficient de clar contextul juridic și factual și motivele care au determinat-o să aibă îndoieli cu privire la interpretarea anumitor dispoziții pe care le consideră necesare pentru a fi în măsură să pronunțe propria decizie. În special, nu este evident că interpretarea solicitată nu are nicio legătură cu litigiul principal sau că problema ridicată prezintă un caracter ipotetic.

29 Rezultă că cererea de decizie preliminară este admisibilă.

Cu privire la întrebările preliminare

30 Prin intermediul întrebărilor preliminare formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 8 alineatul (1) din Directiva 2004/48 trebuie interpretat în sensul că, în cadrul unei acțiuni referitoare la încălcarea unui drept de proprietate intelectuală, reclamantul trebuie să demonstreze, în scopul unei cereri de informații formulate în temeiul acestui articol 8, că este titularul dreptului de proprietate intelectuală în cauză sau dacă este suficient să prezinte ca fiind plauzibil faptul că este titularul acestui drept de proprietate intelectuală, în special atunci când cererea de informații este anterioară introducerii unei acțiuni în despăgubire pentru încălcarea dreptului de proprietate intelectuală menționat.

31 Prin această directivă, legiuitorul Uniunii a ales să asigure un nivel ridicat de protecție a proprietății intelectuale în cadrul pieței interne (Hotărârea din 18 decembrie 2019, IT Development, C-666/18, EU:C:2019:1099, punctul 38) și să realizeze o armonizare minimală privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală în general (Hotărârea din 9 iulie 2020, Constantin Film Verleih, C-264/19, EU:C:2020:542, punctul 36).

32 Trebuie amintit că articolul 8 alineatul (1) litera (a) din directiva menționată prevede că statele membre se asigură ca, în cadrul unei acțiuni referitoare la încălcarea unui drept de proprietate intelectuală și ca răspuns la o cerere justificată și rezonabilă a reclamantului, autoritățile judecătorești competente să poată ordona ca informațiile privind originea și rețelele de distribuție a mărfurilor sau a serviciilor care încalcă un drept de proprietate intelectuală să fie furnizate de contravenient și/sau de orice altă persoană care a fost găsită în posesia mărfurilor contrafăcute la scară comercială.

33 Astfel, în ceea ce privește termenii dispoziției menționate, trebuie să se constate că aceasta nu prevede, în sine, obligația reclamantului de a demonstra că este titularul dreptului de proprietate intelectuală în cauză.

34 În temeiul articolului 4 din Directiva 2004/48, persoanele îndreptățite să solicite aplicarea unor măsuri, proceduri și mijloace de reparație prevăzute în capitolul II din aceasta trebuie să se încadreze în una dintre cele patru categorii de persoane sau de organisme enumerate la literele (a)-(d) ale acestui articol. Categoriile menționate includ, în primul rând, titularii drepturilor de proprietate intelectuală, în conformitate cu dispozițiile legislației aplicabile, în al doilea rând, toate celelalte persoane autorizate să utilizeze aceste drepturi, în special licențiații, în măsura în care legislația aplicabilă permite acest lucru și în conformitate cu aceasta, în al treilea rând, organismele de gestionare colectivă a drepturilor de proprietate intelectuală recunoscute prin lege ca având calitatea de a-i reprezenta pe titularii drepturilor de proprietate intelectuală, în măsura în care dispozițiile legislației aplicabile permit acest lucru și în conformitate cu acestea, și, în al patrulea rând, organismele de protecție profesională recunoscute prin lege ca având calitatea de a-i reprezenta pe titularii drepturilor de proprietate intelectuală, în măsura în care dispozițiile legislației aplicabile permit acest lucru și în conformitate cu acestea.

35 Întrucât articolul 4 litera (a) din această directivă privește „titularii drepturilor de proprietate intelectuală”, această dispoziție ar putea fi înțeleasă în sensul că, în cadrul aplicării articolului 8 din directiva menționată, reclamantul trebuie să demonstreze că este efectiv titularul dreptului de proprietate intelectuală în cauză.

36 Totuși, potrivit unei jurisprudențe constante, în vederea interpretării unei dispoziții a dreptului Uniunii, trebuie să se țină seama nu numai de formularea acesteia, ci și de contextul său și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte această dispoziție (Hotărârea din 22 decembrie 2022, Quadrant Amroq Beverages, C-332/21, EU:C:2022:1031, punctul 42).

37 În consecință, în vederea interpretării articolului 8 alineatul (1) din Directiva 2004/48, trebuie analizat contextul în care se înscrie această dispoziție, precum și obiectivele urmărite de directiva menționată.

38 În ceea ce privește standardul de probă necesar pentru aplicarea „măsurilor, procedurilor și mijloacelor de reparație” prevăzute în capitolul II din Directiva 2004/48, reiese printre altele din articolul 6 din această directivă că, pentru introducerea unei cereri de furnizare a dovezilor de către partea adversă, solicitantul trebuie să prezinte „dovezi accesibile în mod rezonabil,

suficiente în sprijinul pretențiilor sale”. Articolul 7 din directiva menționată impune ca, în scopul formulării unei cereri de măsuri provizorii de conservare a dovezilor, solicitantul să prezinte „dovezi în mod rezonabil accesibile și suficiente în sprijinul pretențiilor sale privind încălcarea drepturilor sale de proprietate intelectuală”. În sfârșit, articolul 9 din aceeași directivă, referitor la măsurile provizorii și asigurătorii, prevede la alineatul (3) că autoritățile judecătorești sunt autorizate să solicite reclamantului să prezinte „orice dovadă disponibilă în mod rezonabil, pentru a dobândi cu suficientă certitudine convingerea că acesta este titularul dreptului și că dreptul acestuia a fost încălcat sau că această încălcare este iminentă”.

39 În ceea ce privește obiectivul, reiese din considerentele (10) și, respectiv, (13) ale directivei menționate că acesta constă în apropierea legislațiilor statelor membre pentru a asigura un nivel de protecție ridicat, echivalent și omogen al proprietății intelectuale. Dispozițiile acestei directive urmăresc să reglementeze aspectele legate de drepturile de proprietate intelectuală care sunt inerente, pe de o parte, respectării acestor drepturi și, pe de altă parte, încălcărilor acestora din urmă, impunând existența unor căi de atac legale eficace, destinate să prevină, să pună capăt sau să remedieze orice încălcare a unui drept de proprietate intelectuală existent (Hotărârea din 18 decembrie 2019, IT Development, C-666/18, EU:C:2019:1099, punctele 38 și 40).

40 În această privință, trebuie subliniat că procedura de cerere de informații prevăzută la articolul 8 alineatul (1) din Directiva 2004/48 în favoarea titularului drepturilor de proprietate intelectuală constituie o procedură cu caracter autonom (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 iunie 2021, M.I.C.M., C-597/19, EU:C:2021:492, punctele 81 și 82).

41 Tot potrivit jurisprudenței Curții, pentru a garanta o protecție ridicată a proprietății intelectuale, trebuie respinsă o interpretare ce ar recunoaște dreptul la informare prevăzut la articolul 8 alineatul (1) din Directiva 2004/48 exclusiv în cadrul unei proceduri având ca obiect constatarea încălcării unui drept de proprietate intelectuală, întrucât un asemenea nivel de protecție ar risca să nu fie garantat dacă nu ar fi posibilă exercitarea dreptului la informare menționat și în cadrul unei proceduri separate, inițiată după soluționarea definitivă a unei acțiuni care a condus la constatarea încălcării unui drept de proprietate intelectuală (Hotărârea din 18 ianuarie 2017, NEW WAVE CZ, C-427/15, EU:C:2017:18, punctul 24).

42 Curtea a precizat că trebuie să se aplice același raționament în ceea ce privește o procedură autonomă care precedă acțiunea în despăgubire, în care, în temeiul articolului 8 alineatul (1) litera (c) din Directiva 2004/48, un reclamant solicită informațiile care îi permit tocmai să poată introduce în mod util o acțiune în justiție împotriva contravenienților prezumați (Hotărârea din 17 iunie 2021, M.I.C.M., C-597/19, EU:C:2021:492, punctul 82).

43 În plus, Curtea a statuat că dreptul la informare prevăzut la articolul 8 alineatul (1) din Directiva 2004/48 concretizează dreptul fundamental la o cale de atac efectivă garantat de articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și asigură astfel exercitarea efectivă a dreptului fundamental de proprietate, din care face parte dreptul de proprietate intelectuală protejat de articolul 17 alineatul (2) din aceasta. Astfel, acest drept la informare permite titularului unui drept de proprietate intelectuală să identifice persoana care încalcă acest drept și să ia măsurile necesare, precum formularea unor cereri de măsuri provizorii prevăzute la articolul 9 alineatele (1) și (2) din această directivă sau de daune-interese prevăzute la articolul 13 din directiva menționată, în vederea protejării acestui drept de proprietate intelectuală (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 iunie 2021, M.I.C.M., C-597/19, EU:C:2021:492, punctul 83). Astfel,

fără a avea o cunoaștere completă a întinderii încălcării dreptului său de proprietate intelectuală, titularul dreptului de proprietate intelectuală menționat nu ar fi în măsură să cuantifice exact valoarea daunelor-interese la care ar avea dreptul ca urmare a acestei încălcări.

44 Astfel cum a arătat domnul avocat general la punctul 41 din concluzii, reiese cu claritate din ansamblul acestei jurisprudențe că trebuie să se facă distincție între funcția unei cereri de informații în temeiul articolului 8 din Directiva 2004/48 și cea a unei acțiuni în justiție prin care se urmărește constatarea încălcării unui drept de proprietate intelectuală.

45 Cererea de informații prevăzută la articolul 8 din Directiva 2004/48 are o finalitate diferită de cea a acțiunii având ca obiect constatarea încălcării unui drept de proprietate intelectuală. Dacă această cerere ar fi supusă acelorași cerințe de probă ca acțiunea în justiție având ca obiect constatarea încălcării unui drept de proprietate intelectuală, procedura autonomă instituită la acest articol 8, care constituie o specificitate a dreptului Uniunii, și-ar pierde o mare parte din utilitatea sa practică.

46 În plus, pentru a preciza caracterul suficient al probelor prezentate în cadrul procedurii de cerere de informații prevăzute la articolul 8 din această directivă, trebuie să se ia în considerare natura dreptului de proprietate intelectuală invocat și eventualele formalități speciale care condiționează calitatea de titular al dreptului respectiv.

47 Acest lucru reiese de asemenea din considerentul (17) al directivei menționate, care enunță că măsurile, procedurile și mijloacele de reparație prevăzute în acest mod ar trebui să fie stabilite în fiecare caz astfel încât să țină seama în mod corespunzător de caracteristicile specifice ale acestui caz, în special de caracteristicile specifice fiecărui drept de proprietate intelectuală și, atunci când este cazul, de caracterul intenționat sau neintenționat al infracțiunii săvârșite.

48 În speță, instanța de trimitere arată că, în cauza principală, este în discuție dreptul de autor invocat de TB.

49 În această privință, considerentul (19) al Directivei 2004/48 subliniază în plus că „dreptul de autor există încă de la crearea unei opere și nu necesită o înregistrare formală”.

50 În ceea ce privește dreptul de autor, reiese din jurisprudența Curții referitoare la Directiva 2001/29 că noțiunea de „operă” este constituită din două elemente. Pe de o parte, aceasta presupune un obiect original care este o creație intelectuală proprie autorului său și, pe de altă parte, impune exprimarea acestei creații. În ceea ce privește primul element, pentru ca un obiect să poată fi considerat original, este necesar și în același timp suficient ca el să reflecte personalitatea autorului său, manifestând alegerile libere și creative ale acestuia din urmă. În ceea ce privește cel de al doilea element, noțiunea de „operă” avută în vedere de Directiva 2001/29 presupune în mod necesar existența unui obiect identificabil în mod suficient de precis și de obiectiv (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iunie 2020, Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, punctele 22-25).

51 Va reveni instanței de trimitere sarcina de a examina dacă TB a prezentat probe suficiente, care dovedesc că este titulara dreptului de proprietate intelectuală în cauză.

52 În același sens, articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2004/48 prevede că măsurile, procedurile și mijloacele de reparație prevăzute în capitolul II din aceasta trebuie să fie, printre altele, corecte și echitabile și nu trebuie să fie costisitoare. În plus, potrivit articolului 3 alineatul (2) din directiva

menționată, aceste măsuri, proceduri și mijloace de reparație trebuie să fie eficiente, proporționale și disuasive și să fie aplicate astfel încât să se ofere protecție împotriva folosirii lor abuzive. Acest articol 3 impune astfel statelor membre și, în definitiv, instanțelor naționale să ofere garanții care să urmărească în special ca cererea de informații vizată la articolul 8 din directiva menționată să nu fie folosită în mod abuziv (Hotărârea din 28 aprilie 2022, Phoenix Contact, C-44/21, EU:C:2022:309, punctul 43).

53 În consecință, este obligația instanței de trimitere să aprecieze justificarea și proporționalitatea cererii de informații cu care este sesizată, precum și să verifice dacă reclamanta din litigiul principal nu a folosit abuziv această cerere. În acest scop, este de competența instanței respective să ia în considerare în mod adecvat toate împrejurările obiective ale cauzei principale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 septembrie 2019, Bayer Pharma, C-688/17, EU:C:2019:722, punctul 70).

54 Astfel cum a arătat domnul avocat general la punctul 48 din concluzii, în ipoteza în care instanța de trimitere ar ajunge la constatarea existenței unui abuz de drept, aceasta ar trebui să refuze beneficiul dreptului la informare prevăzut la articolul 8 din Directiva 2004/48.

55 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, este necesar să se răspundă la întrebările adresate că articolul 8 alineatul (1) din Directiva 2004/48 trebuie interpretat în sensul că, în cadrul unei acțiuni referitoare la încălcarea unui drept de proprietate intelectuală, reclamantul trebuie, în scopul unei cereri de informații formulate în temeiul acestui articol 8, să prezinte orice dovadă accesibilă în mod rezonabil care să permită instanței sesizate cu cererea respectivă să dobândească cu suficientă certitudine convingerea că este titularul acestui drept, prin prezentarea unor dovezi adecvate în raport cu natura dreptului menționat și cu eventualele formalități speciale aplicabile.

Cu privire la cheltuielile de judecată

56 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declară:

Articolul 8 alineatul (1) din Directiva 2004/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală

trebuie interpretat în sensul că,

în cadrul unei acțiuni referitoare la încălcarea unui drept de proprietate intelectuală, reclamantul trebuie, în scopul unei cereri de informații formulate în temeiul acestui articol 8, să prezinte orice dovadă accesibilă în mod rezonabil care să permită instanței sesizate cu cererea respectivă să dobândească cu suficientă certitudine convingerea că este titularul acestui drept, prin prezentarea unor dovezi adecvate în raport cu natura dreptului menționat și cu eventualele formalități speciale aplicabile.

Semnături